

دخلوخروج

شنبه ۱۲ بهمن ۱۳۹۸ - شماره ۵۱

خراسان شماره ۳۰۳۰۷

بورس و بیمه

بررسی فرایند اجرایی و آثار فروش تعهدی بر بورس

ابزار تازه وارد، با بورس چه خواهد کرد؟

جواد غیائی

کارشناس بورس

درباره فروش استقراضی یا short selling

فروش کوتاه مدت (short selling) که به درستی در ایران به ”فروش استقراضی“ ترجمه شده، عملی است که در آن افراد یک سهم یا اوراق بهادار را در قیمت بالا قرض می گیرند و می فروشند. بعد در قیمت پایین تر دوباره سهام را خریده و به قرض دهنده پس می دهند. این فرایند در حالتی سودده است که روند قیمت سهم نزولی باشد. به همین خاطر هم هست که ابزار فروش استقراضی بازار را دوطرفه می کند؛ یعنی افراد می توانند هم از بازار صعودی سود کسب کنند و هم از بازار نزولی. این در حالی است که در شرایط فعلی، تنها می توان از بازار صعودی سود کسب کرد. به طور کلی در بازار مشتقات مالی (آتی، اختیار و ...) بازارها دوطرفه است و امکان کسب سود از روند نزولی هم وجود دارد. کسانی در روند نزولی سود کسب می کنند که موقعیت فروش گرفته باشند.

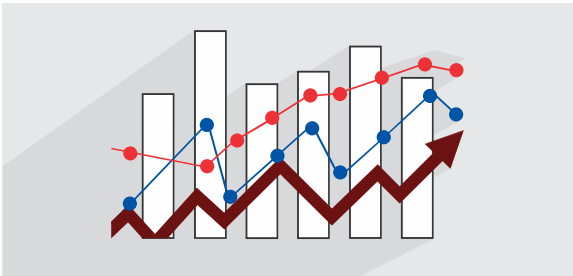
کسب سود در روند نزولی؟ چگونه؟

اما کسب سود از فرایند صعودی چگونه ممکن است؟ اجازه بدهید با یک مثال توضیح دهیم. فرض کنید معتقد به کاهش قیمت سکه طلا در بازار هستید. مثلا معتقدید که سکه طلا طی ۲ ماه آتی از ۵ میلیون تومان فعلی به ۴ میلیون تومان خواهد رسید. از سوی دیگر فرد یا نهادی را می شناسید که با شرایطی، سکه طلا قرض می دهد. شما که طبق تحلیلاتان معتقد به کاهش قیمت در آینده هستید، یک سکه طلا از آن فردانهاد قرض می کنید و در بازار به قیمت ۵ میلیون تومان می فروشد. بعد از ۲ ماه که قیمت به ۴ میلیون تومان کاهش یافت (در صورتی که تحلیلاتان درست باشد)، یک سکه می خرید و به قرض دهنده تحویل داده و بدهی خود را تصفیه می کنید. طی این فرایند شما یک میلیون تومان سود برده اید. (البته در حالت واقعی معمولا قرض دهنده از شما تضامین و یا سودی طلب می کند که سود خالص را کاهش می دهد) حالا فرض کنید ابزار و نهادهایی تعریف شده است که امکان قرض دهی سهام شرکت های فعال در بازار سرمایه را به شما می دهد و می توانید سهم هایی را که فکر می کنید در آینده کاهش قیمت دارند، قرض گرفته و بفروشید و از این محل سود کسب کنید. چیزی که قرار است در بازار سرمایه کشور نیز راه

رشد ۲۴۸ هزار واحدی شاخص بورس از ابتدای امسال

شاخص بورس از ابتدای امسال تاکنون در مدت ۲۰۵ روز معاملاتی، بیش از ۲۴۸ هزار واحد رشد را به ثبت رسانده است. به گزارش ایبنا، از ابتدای امسال تاکنون در مدت ۲۰۵ روز معاملاتی تعداد ۸۸۹ میلیارد و ۷۱۵ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۳۵۷۹ هزار و ۴۸۹ میلیارد ریال در ۸۲ میلیون و ۸۸۹ هزار و ۴۸۳ دفعه مورد در بورس اوراق بهادار مورد معامله قرار گرفته است. همچنین بررسی معاملات بازار سهام به تفکیک بازار نشان می‌دهد در این مدت ۵۸۴ میلیارد و ۶۶۲ میلیون سهم به ارزش ۱۷۴۸ هزار و ۷۹۹ میلیارد ریال در ۳۹ میلیون و ۳۳۳ هزار و ۵۰۱ نوبت در بازار اول؛ ۲۸۰ میلیارد و ۴۲۴ میلیون سهم به ارزش ۱۴۹۹ هزار

و ۵۲۳ میلیارد ریال در ۴۲ میلیون و ۶۶۲ هزار و ۴۹۶ نوبت در بازار دوم؛ ۷۷ میلیون و ۸۰۰ هزار برگه به ارزش ۷۵ هزار و ۳۲۶ میلیارد ریال در ۲۴ هزار و ۶۵۱ نوبت در بازار بدهی، ۲۱۶ میلیون و ۵۰ هزار قرارداد به ارزش ۱۷۷۵ میلیارد ریال در ۱۰۶ هزار و ۶۰۴ نوبت در بازار مشتقه و ۲۴ میلیارد و ۳۳۵ میلیون واحد از صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس تهران به ارزش ۲۵۴ هزار و ۵۶ میلیارد ریال در ۷۶۲ هزار و ۲۳۱ نوبت مورد معامله قرار گرفته است. شاخص کل نیز که معاملات امسال بورس را از ارتفاع ۱۷۸ هزار و ۶۵۹ واحد آغاز کرده است، تاکنون ۲۴۸ هزار و ۴۸۰ واحد رشد، به ارتفاع ۴۲۷ هزار و ۱۳۹ واحد رسیده است.

هفته قبل با وجود انبوه اخبار منفی، به خصوص ریزش بازارهای جهانی در اثر شیوع ویروس کرونا، بورس تهران نوسان کرد و البته در اکثر اوقات صعودی بود. حتی در برخی روزها بعد از ایجاد هر موج فشار فروش، دوباره خریده‌ها تقویت می شد و بازار را مثبت می کرد. در اثر نوسانات زیاد (بعضا از منفی ۵ تا مثبت ۵) حجم معاملات خرد بورس هم رکورد تاریخی را شکست و شاخص کل توانست ۴۲۰ هزار واحد را ثبت کرد. این نوسانات عجیب باز هم تایید می کند که این روزها در بازار سرمایه کشور، مخصوصا درباره شرکت های کوچک، نقدینگی حرف آخر را می زند. ارزش بازار بسیاری از شرکت ها تا ۱۰ برابر ارزش ذاتی هم رشد کرده است و هم اکنون نیز این روند صعودی در بخشی از بازار ادامه دارد. مثلا سهمی مثل پتروشیمی فسا که عملا فقط یک پروژه است که چند تکه زمین خالی دارد، طی دو ماه دوبرابر شده است! از این مثال ها زیاد است و تعدد سهم های چندهزار تومانی در گروه های مختلف این موضوع را تایید می کند. در این

شرایط تحلیل شرکت ها و حتی بررسی وضعیت افزایش سرمایه، بی فایده است. بلکه باید به تحلیل عواملی پرداخت که بر جریان نقدینگی موثر است. به نظر می رسد موضوع فروش تعهدی و دوطرفه شدن بازار، مهم ترین عاملی است که، در صورت اجرا طی ماه‌های پیش رو، می تواند بر جریان نقدینگی تاثیر گذار باشد. اما فروش تعهدی چیست و چگونه بر بازار اثر خواهد گذاشت.

خوبی مهیا نیست. بنابراین ابزارهای مشتقه و بازارهای دو طرفه در بازار سرمایه چندان مورد توجه قرار نگرفته اند. باید دید فروش تعهدی می تواند از این موانع عبور کند؟

آثار فروش تعهدی چه خواهد بود؟

اگر فروش تعهدی سهام روی همه نمادهای بازار راه اندازی شود و مورد توجه هم قرار گرفته و فراگیر شود، احتمالا بتواند بر جریان نقدینگی سرسام آور موجود در بازار سرمایه اثر بگذارد. هم اکنون موج نقدینگی، بی مجابا، قیمت ها را رشد می دهد و در این شرایط، همه برنده اند؛ یعنی هر کس که در بازار بماند سود می برد و کسی که پولش را از بازار خارج کند از این سود محروم می ماند. اما با راه اندازی فروش تعهدی، بخشی از نقدینگی در جهت معکوس فعال خواهد شد تا از کاهش قیمت ها سود کسب کند. کسانی که سهمی را ندارند، می توانند به صورت امانی آن را دریافت کرده و بفروشند. لذا یک موتور محرک جدید در سمت فروش ایجاد خواهد شد که ممکن است بتواند موج خرید فعلی را متوقف کند. البته این مشروط به آن است که اولاً این ابزار راه اندازی شده و ثانیاً اهالی بازار با آن ارتباط بگیرند و استفاده از ابزار جدید، فراگیر شود.

فروش تعهدی چه زمانی اجرایی می‌شود؟

بحث راه اندازی ابزار جدید، از ۲-۳ سال قبل مطرح است و حتی تاییدیه کمیته فقهی هم اخذ شده است اما وعده های مختلف برای راه اندازی آن تاکنون محقق نشده است. آخرین بار شاپور محمدی، رئیس سازمان بورس در خردادماه امسال اعلام کرد: «در این مورد مصوبه کمیته فقهی را گرفته‌ایم و سعی می‌کنیم امسال عملیاتی شود». حتی مدیرعامل شرکت بورس تهران از تدوین دستورالعمل‌های مربوطه هم خبر داد. صحرایی اردیبهشت امسال گفته بود که فروش تعهدی در بهار ۹۸ راه اندازی می شود اما تاکنون که به فصل پایانی سال رسیده ایم هنوز جزئیات مشخص نیست. علاوه بر آن زیرساخت های فنی و نرم افزارهای معاملاتی نیز باید به روز شود. به نظر می رسد تنها ایجاد زیرساخت های فنی و تطبیق سامانه های معاملاتی با ابزار جدید باقی مانده است که احتمالا طی دوره ای به صورت آزمایشی و محدود اجرایی شود و بعد از آن شاهد راه اندازی عمومی ابزار جدید باشیم.

با راه اندازی فروش تعهدی، بخشی از نقد ینگی در جهت معکوس فعال خواهد شد تا از کاهش قیمت ها سود کسب کند. کسانی که سهمی را ندارند، می توانند به صورت امانی آن را دریافت کرده و بفروشند. لذا یک موتور محرک جدید در سمت فروش ایجاد خواهد شد

سوالات پیش روی فروش تعهدی

از این موضوع که بگذریم، مسائل و مشکلات بسیار دیگری هم پیش روی ابزار جدید وجود دارد؛ باید اراکان بازار جدید تعیین و ایجاد شود و مشخص شود که نهاد عرضه کننده سهام کارگزاران خواهند بود یا نهادهای دیگر؟ فروش تعهدی روی تک تک سهم ها ایجاد خواهد شد یا برخی سهم های بزرگ؟ امکان راه اندازی روی سهم وجود خواهد داشت یا صرفا روی شاخص ها تعریف خواهد شد؟ می دانید که هم اکنون بازار آتی سهام هم وجود دارد اما روی شاخص سهام برخی گروه ها معامله می شود. اختیار معامله هم تنها درباره برخی شرکت های بزرگ منتشر و معامله می شود. تازه این ابزارها به دلایل مختلف، مورد توجه هم نیست. هم ریسک بالایی دارند و هم بسیاری از اهالی بازار، آموزش کافی درباره ابزارهای جدید دریافت نکرده اند. حتی زیرساخت فنی برای دسترسی عمومی به ابزارهای جدید هم به

اندازی شود. البته ریزه کاری ها و سوالات بسیاری پیش روی ابزار تازه تاسیس قرار دارد.

برخی مسائل پیش روی ابزار جدید؛ از فروش استقراضی تا فروش تعهدی

مهم ترین مسئله در راه اندازی فروش استقراضی در ایران موضوع شرعی آن است. در مدل غربی، معمولا قرض دهی سهم به صورت ربوی انجام می شود که در کشورهای اسلامی قابل پیاده سازی نیست. به همین خاطر ابزارهایی طراحی می شود که مبنای معامله قرض نباشد بلکه با ترکیب ابزارهای دیگر (مثل اختیار معامله، سلف و ...) ابزار جدیدی طراحی می شود که منطبق بر قراردادهای مشروع است. به همین خاطر در کشور ما از آن به عنوان فروش تعهدی (و نه استقراضی) نام برده می شود.

آموزش بورس از پایه تا پیشرفته

وارد بورس شوم یا نه؟!

راحله شعبانی

نویسنده

با توجه به بازدهی خوب بورس نسبت به بقیه بازارها، افراد

زیادی تمایل پیدا کرده‌اند در این بازار حضور یابند و سرمایه‌گذاران را در بورس سرمایه‌گذاری کنند. همه افراد می‌توانند با کسب دانش و آموزش‌های لازم و تجربیات کافی، مانند افراد حرفه‌ای در بورس سرمایه‌گذاری پر سودی داشته باشند. در این گزارش قصد ما این است که نحوه شروع سرمایه‌گذاری در بورس را به صورت ساده و گام به گام برای شما شرح دهیم.

مزایای سرمایه‌گذاری در بورس

۱) برای سرمایه‌گذاری در سهام، نیاز به سرمایه زیادی ندارید. حداقل خرید سهام، در سیستم‌های معاملات آنلاین که امروز همه از آن ها استفاده می‌کنند فقط ۱۰۲ هزار تومان است. اما برای این که فعالیت و زمانی که شما صرف می‌کنید واقعا ارزش داشته باشد، بهتر است حداقل ۵ میلیون تومان سرمایه داشته باشید. با این مبالغ کم معمولا هیچ کسب‌وکاری نمی‌توان راه‌اندازی کرد و به همین دلیل بورس جای خود را در بین افرادی که سرمایه کمی دارند باز کرده است.

۲) سرمایه شما قابل نقد شدن است. اگر شما کسب و کارتان را تعطیل کنید وسایل زیادی روی دست‌تان خواهد ماند (مثلا وسایل مغازه یا کارگاه یا...) اما سرمایه‌گذاری در بورس فقط خرید برگه سهام است و اگر سهم درستی را انتخاب کرده باشید که نقدشوندگی بالایی داشته باشد، فورا می‌توانید سهام خود را بفروشید

تا کارگزار ۳ روز بعد، مبلغ حاصل از فروش سهام را به حساب بانکی شما واریز کند.

۳) خرید و فروش سهام در همه جا و در هر زمان قابل انجام است. فرقی نمی‌کند کجای دنیا باشید، فقط کافی است با یک رایانه به اینترنت متصل شوید و معاملات دلخواه‌تان را از طریق پلتفرم‌های معاملاتی متنوع که برای موبایل‌ها، تبلت‌ها و رایانه ها ساخته شده انجام دهید.

۴) می‌تواند برای شما ثروت عظیمی ایجاد کند. در پتانسیل بازارهای مالی برای ایجاد ثروت شکی نیست، اما کسب ثروت از طریق سرمایه‌گذاری در سهام واقعا کار هر کسی نیست و نیاز به مهارت و تجربه بالا دارد.

سرمایه‌گذاری در بورس برای من مناسب است؟

اولین قدم برای ورود به بورس داشتن شناخت از خودتان است. آیا شخصی هستید که توانایی تحمل زیان و ریسک زیاد را ندارید؟ وقت آزاد شما به صورت روزانه چقدر است؟ چه انتظاری از سرمایه‌گذاری دارید؟ هدف‌تان چیست؟

بورس برای چه کسانی مناسب نیست؟

■ اگر زمان کافی روزانه (حتی یک ساعت) در اختیار ندارید، بورس برای شما مناسب نیست.

■ در صورتی که شغلی ندارید و یا به فکر درآمد ثابت ماهانه هستید، بورس برای شما مناسب نیست.

■ اگر سرمایه‌ای که در اختیار دارید وام و قرض است، بورس برای شما مناسب نیست.

■ اگر تحمل زیان احتمالی و ریسک بالا را ندارید، بورس

شروع هر کاری مهم است، به خصوص زمانی که پول و سرمایه شما در میان باشد؛ بنابراین در نظر داشته باشید: شروع خوب این است که:

■ یادگیری و پیشرفت شخصی را در اولویت قرار دهید.

■ برای معامله در بورس یا خونسردی عمل کرده و احساسات‌تان را کنترل کنید.

■ به این توجه کنید معامله‌گرها و سرمایه‌گذاران حرفه‌ای چطور معامله می‌کنند.

■ مدیریت ریسک و سرمایه را رعایت کنید و اصل اول شما حفظ سرمایه باشد.

■ برای پیشرفت در این بازار، حاضر باشید وقت و انرژی بگذارید و بهای آن را بپردازید.

قدم اول: دریافت کد معاملاتی (کد بورسی)

برای معامله در بازار بورس شما نیاز به یک کارگزار رسمی و کد معاملاتی (که با نام کد بورسی – کد سهمداری نیز شناخته می‌شود) دارید. شرکت‌های کارگزاری در واقع واسط بین شما و بازار بورس هستند و وظیفه انتقال سفارشات خرید و فروش سهام را به سامانه معاملاتی بورس برعهده دارند. این کار می‌تواند به صورت دستی و توسط خود کارگزار صورت بگیرد یا این که سرمایه‌گذار با دسترسی به نرم‌افزار معاملات آنلاین، سفارش را به طور مستقیم ثبت کند. کد معاملاتی نشان‌دهنده هویت شما در بورس تهران است. با وجود بیش از ۱۰۰ شرکت کارگزاری فعال، انتخاب از بین آن ها برای شما مشکل خواهد بود.

توجه داشته باشید که خرید و فروش سهام در بورس اوراق بهادار، صرفا از طریق شرکت‌های کارگزاری و به یکی از روش‌های زیر انجام می‌گیرد:

۳ قدم شروع سرمایه‌گذاری در بورس

حتی اگر دانش بورسی شما فقط همین قدر است که کلمه شاخص بورس را از تلویزیون شنیده‌اید و درباره بورس اطلاعات‌تان صفر است، می‌توانید با جمع آوری کمی اطلاعات اولین سهام‌تان را خریداری کنید. اما

سهام

■ خرید یا فروش مستقیم سهام توسط خود فرد، از طریق سامانه معاملات آنلاین (برخط)

بنابراین برای خرید و فروش سهام، الزاما نیازی به مراجعه به تالار بورس یا کارگزاری نیست و در صورتی که حداقل مدرک دیپلم داشته باشید، کارگزاری‌ها سیستم معاملات آنلاین را در اختیار شما قرار می‌دهند. در سیستم معاملاتی آنلاین که بهترین روش معاملات است، خرید و فروش آتی و لحظه‌ای سهام امکان پذیر است. به این معنی که شما به محض وارد کردن سفارش، خرید یا فروش در همان لحظه انجام می‌شود و نیازی نیست خود کارگزار، سفارشات شما را در سامانه معاملاتی وارد کند. نمایی از سیستم معاملاتی که کارگزاری در اختیار شما قرار می‌دهد تا بتوانید به صورت آنلاین اقدام به خرید و فروش سهام کنید.

قدم دوم: یادگیری مفاهیم و قوانین بورس

هیچ فعالیتی در دنیا وجود ندارد که نیاز به مهارت نداشته باشد. به طور مثال شاید بپایان سوال باشد که آیا بورس تهران ۲۴ ساعت شبانه‌روز باز است و معامله انجام می‌شود؟ فرابورس چه تفاوتی با بورس دارد و از اینگونه سوالات، پس سرمایه‌گذاری در بازار سهام هم نیاز به یادگیری برخی قوانین، اصطلاحات و مفاهیم دارد. در مقالات آینده بیشتر آشنا خواهیم شد.

قدم سوم: یادگیری نحوه تحلیل و انجام معاملات

پس از یادگیری مفاهیم اولیه بورس، باید بدانید کدام سهام یا اوراق بهادار را در چه زمانی خرید و چه زمانی بفروشید تا بتوانید کسب سود کنید. این کار از طریق یادگیری روان شناسی بازار، تحلیل بنیادی و تحلیل تکنیکال میسر است و همزمان با یادگیری نیاز به کسب تجربه و تمرین دارد. در این بخش از سفر شما در دنیای بورس، باید بیشترین انرژی و زمان صرف شود زیرا یک معامله نادرست به هردلیل باعث از دست رفتن بخش بزرگی از سرمایه شما می‌گردد.